

Медиация қызметі: мектеп медиациясын дамыту және жанжалдарды шешу бөлігінде балалардың құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясат.
Әдістемелік ұсынымдар

Нұр-Сұлтан, 2022

Кіріспе

1. Мектеп медиациясын дамытудың халықаралық тәжірибесі.
2. Білім беру ұйымдарында жанжалды жағдайларды шешуде медиацияны жүргізу ерекшеліктері.
3. Білім беру ұйымдарында мектеп медиациясының жұмыс істеуі және дамуы бойынша әдістемелік ұсынымдар.

Қорытынды

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Қосымша

Әзірлеу тілі: орыс

Көлемі: 8 б. т.

«Медиация» термині латынның mediatio - медиация деген сөзінен шыққан.

Медиация – бұл қатысушылар (қақтығысушы тараптар) өздерінің қақтығыстарын бейтарап үшінші тараптың (медиатордың) көмегімен шешетін процесс. Мектеп медиациясы қызметінің негізгі мақсаты білім алушылардың толыққанды дамуы мен әлеуметтенуі үшін, оның ішінде өмірлік қиын жағдайлар туындаған кезде, оның ішінде олардың заңмен қайшылыққа түсуі үшін қолайлы, ізгілікті және қауіпсіз кеңістік (орта) қалыптастыру.

Мектеп Медиация қызметінің негізгі функциялары:

1. **Қалпына келтіру** – қоғамдағы жәбірленуші мен құқық бұзушының мәртебесін, олардың арасындағы қарым-қатынасты және мектеп қауымдастығын қалпына келтіру;
2. **Білім беру** – білім алушылар мен педагогтердің коммуникативтік құзыреттілігін арттыру;
3. **Тәрбиелік** (рефлексияны, дербестікті дамытуды, жауапкершілікті өзіне алуды, болашақты жоспарлауды, қарым-қатынас құндылығын түсінуді ынталандыру);
4. **Профилактикалық** (жанжалдардың алдын алу).

«Мектеп медиациясы» әдісі – дауларды шешудің заманауи балама тәсілі ретінде білім беру процесіне қатысушылар арасындағы дауларды шешу және жанжалды жағдайларды болдырмау үшін қолданылатын инновациялық әдіс.

Өзектілігі: «Тәуекел тобындағы» балаларды ерте анықтау және оларға уақтылы көмек көрсету, буллингтің жолын кесу мақсатында білім беру ұйымдарының психологиялық қызметтерінің және мектептердегі татуласу қызметтерінің жұмысын күшейту жоспарлануда

Әдістемелік ұсынымдардың мақсаты педагогтерге орта білім беру ұйымдарында мектеп медиациясы қызметін ұйымдастыруға және оның жұмыс істеуіне әдістемелік көмек көрсету.

Негізгі міндеттері:

- мектеп медиациясын дамытудың халықаралық тәжірибесін зерделеу;
- білім беру ұйымдарында жанжалды жағдайларды шешуде медиацияны жүргізу ерекшеліктерін анықтау;
- білім беру ұйымдарында мектеп медиациясының жұмыс істеуі және дамуы бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу.

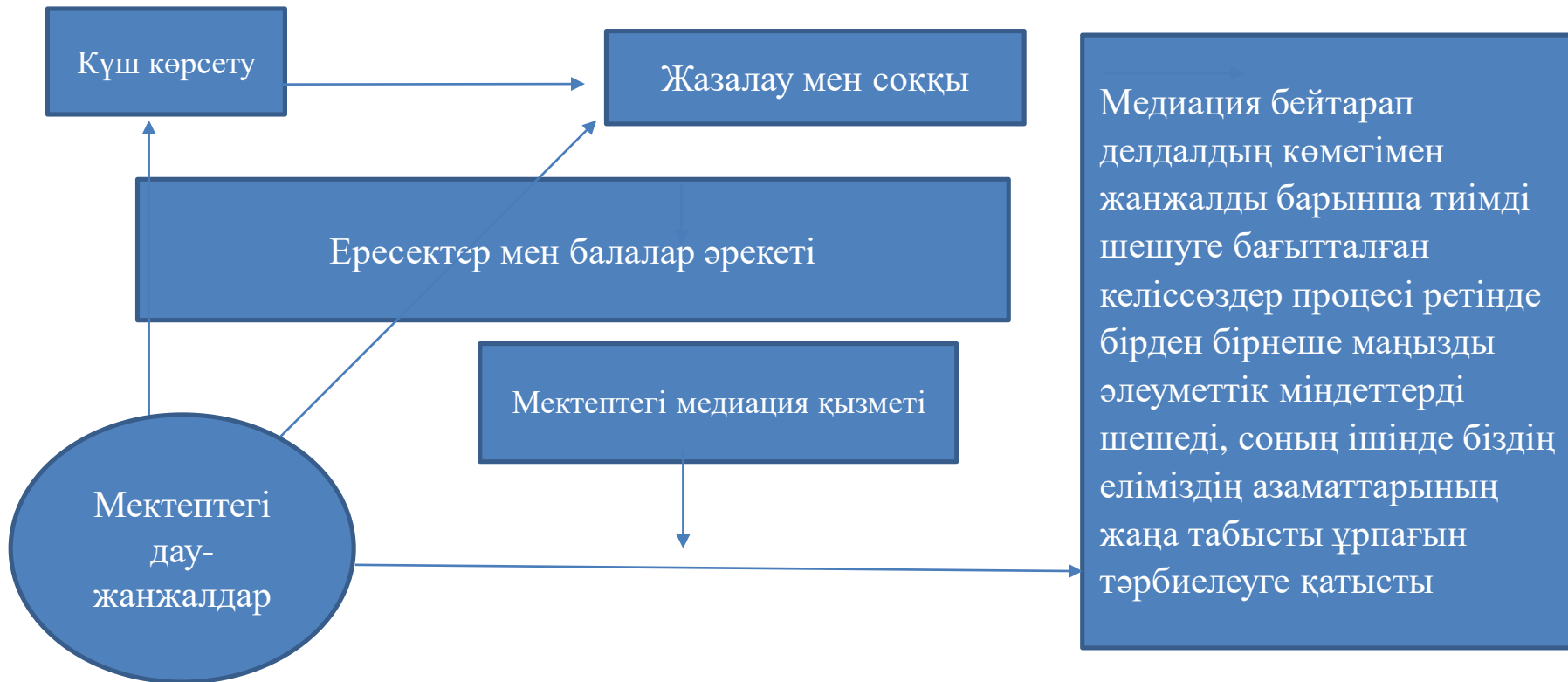
Зерттеу нысаны: мектептегі қақтығыстар

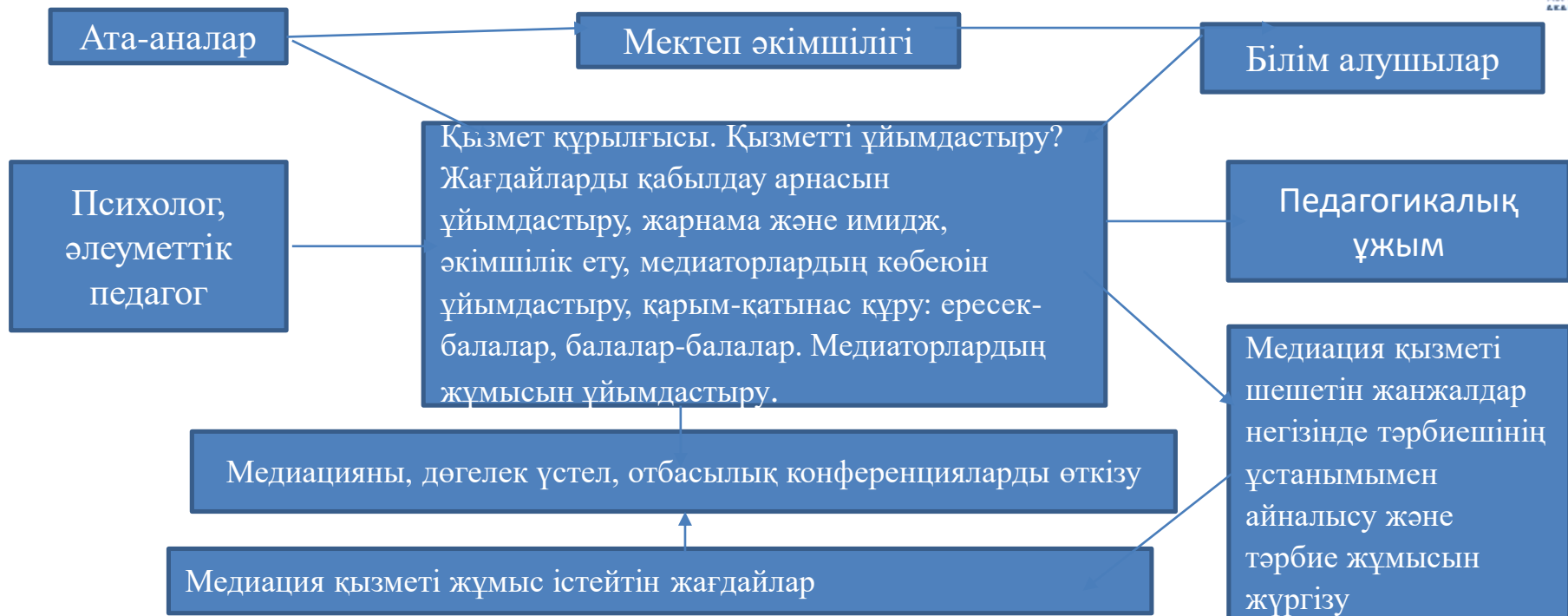
Зерттеу пәні: мектептегі медиация қызметі

АҚШ, Италия, Португалия, Германия, Белоруссия, Украина, Ресей мектептік медиацияны дамыту тәжірибесі зерттелді. Әлемде мектептегі медиацияның көптеген модельдері мен бағдарламалары бар: құрдастарының медиациясы, көп мәдениетті медиация, мектептегі татуласу қызметі, мектептегі медиация қызметі. 2010 жылы Нұрсұлтан қаласының мектептерінде және Қазақстанның жекелеген өңірлерінде мектептегі татуласу (медиация) қызметін енгізу жөніндегі пилоттық жоба іске қосылды, бірақ ол әлі де кеңінен дамымаған. (ҚР «Медиация туралы» және «Қазақстан Республикасындағы медиация рәсімдері туралы» заңдары; «Медиаторларды даярлау бағдарламасы бойынша оқытудан өту ережелері»(2011ж.)

Жасөспірімдермен, педагогтермен және ата-аналармен жұмыс істейтін мектептегі медиация қызметінің негізгі элементтерінің схемасы

Мектеп медиациясы қызметін құрудың негізгі кезеңдері:

1. Дайындық кезеңі (медиация қызметінің жұмысын ұйымдастыру-бұйрық шығару, медиаторларды оқыту, ақпараттандыру, мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау);
2. Негізгі кезең (медиация процесі, білім беру ұйымы шеңберінде медиация қызметінің жұмыс істеуі).

Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында мектеп медиациясы қызметі туралы ереженің жобасы әзірленді:

- Жалпы ережелер
- Мақсаты мен міндеттері
- Әрекеттер алгоритмі
- Қызмет принциптері
- Қалыптастыру тәртібі
- Жұмыс тәртібі
- Қызметті ұйымдастыру
- Қорытынды ережелер

Күтілетін нәтижелер:

1. Білім беру процесінде медиативтік тәсілі бар мектептің қолданыстағы моделі;
2. Білім алушылардың, педагогтердің және ата-аналардың әлеуметтік тәжірибесін кеңейту;
3. Жанжал жағдайларының санын азайту, білім алушылардың әлеуметтік мінез-құлқын азайту. Балалар арасындағы құқық бұзушылықтың алдын алу, мектеп ортасындағы қарым-қатынасты жақсарту.